

V Južni Ukrajini se razvija uspešna nemška ofenziva

Odesi grozi obkolitev — Na severu se je poprišče bojov premaknilo v bližino Ilmenskega jezera

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 12. avgusta. Vrhovno vojno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Operacije na vzhodni fronti potekajo nadalje ugodno.

Bojna letala so preteklo noč bombardirala vojaške naprave v Moskvi in več važnih železniških križišč. Na železniških napravah so nastali veliki požari in silne eksplozije.

Berlin, 13. avgusta. s. Neki nemški pehotni bataljon se je blizu Vjazme spopadel z neko sovjetsko zadnjo stražo. Prišlo je do kratkega in srčitega spopada, ki se je končal z uničenjem sovražnika. Med drugim so Nemci zaplenili tudi polkovno zastavo.

Berlin, 13. avg. s. Vojaške operacije, ki se razvijajo v pasu pri jezeru Ilmen, pri Roslavi, pri Bjelaji Cerkvi in pri Umanu, jasno govorijo, da evropske vojske neprestano napredujejo v notranjost Rusije navzlic vsem lažnim zatrdilom, ki jih širi britanska propaganda, češ da je v napredovanju nemških in zavezniških vojsk nastopil zastoj. Obsežne operacije, ki potekajo na baltičnem odseku kakor na srednjem bojišču in v Ukrajini, dokazujejo, da ruski odpor, pa naj bo še tako srdit in krvav, ne more zavreti načrta razvoja bitke, ki poteka v skladu z velikim nemškim stratežnim načrtom. Pospetek, ki se opaža v operacijah zadnjih dni, je posledica velikega uničenja in škode, ki so jo Stalinove armade doživele v dramatičnem mesecu juniju. To uničenje je bil velik strateški uspeh združenih evropskih vojsk v mesecu juniju. Te dni so se pokazali tudi prvi taktični rezultati, ki se bodo pa še močno povečali, ko bo strateški načrt vojskovanja proti Rusiji dobil še ugodnejše oblike, kar bo posledica velikanskih izgub Sovjetov v orožju in moštvih zlasti pa v obdobju od 10. do 21. julija. Britanska propaganda, ki je v juliju širila v svet celo vrsto popolnoma napačnih poročil o položaju, je vzbudila v Angliji in v Združenih ameriških državah celo vrsto varljivih upov, toda sedaj že ne more več prikrivati resnice o Roslavi in Umanu ter o umiku maršala Budjenija od reke Bug proti reki Dnjeper. Britanska propaganda je tako prikrila angleškemu ljudstvu težko razočaranje, ki pa bo nazadnje prišlo na dan in ne bo preveč poživljajoče okrepčilo za Anglijo, ki vse svoje priprave ureja tako, da se pripravi na novo vojno v zimi in na bombardiranje. Toda minevale pomladi in jeseni, izgledi za zmago za Angleže pa niso nikoli lepši. Angleži vidijo, da drug za drugim padajo zavezniki Londona in zato slutijo, da se bliža tisti kruti dan, v katerem se bo angleško ljudstvo znašlo lice v lice z vojno in se bo moralo samo boriti z vsemi silami Osi.

Helsinki, 13. avg. s. Uradno poročajo, da je finska protiletalska obramba od začetka bojov na vzhodnem bojišču skupaj z lovskim letalstvom uničila 262 sovjetskih letal. V to število pa niso všteta letala, ki so bila poškodovana ali uničena na tleh. Zaradi delovanja različnih vrst topništva, mornarice, zaradi min, zaradi torpedov in zaradi bomb je bilo potopljenih že 15 sovražnikovih ladij. Med ladjami, ki so bile v polno zadete, so 3 podmornice, 2 manjši vojni ladij in 6 prevoznih ladij. 2 manjši transportni ladij sta utrpeli hudo škodo. Ostanki, ki jih morje stalno naplavlja na finsko obrežje, potrjujejo, da število uničenih sovražnikovih ladij po vsej verjetnosti še presega število, ki je zgoraj omenjeno. Finsko ladje ne imajo nobenih izgub. V začetki svoje vojne mornarice je finsko trgovsko ladje nadaljevalo v redni obliki s svojimi trgovskimi vožnjami. Finske kopenske sile so končno ujele ali razrušile skupno 440 tankov in 31 oklepnih avtomobilov.

Berlin, 13. avg. s. 10. avgusta so nemška bojna letala v pristanišču Očakov potopila tri majhne sovjetske tovorne ladje in težko poškodovale eno večjo ladjo.

Berlin, 13. avg. s. Nemška uradna agencija poroča, da so včeraj zjutraj nemška lovka letala na odseku pri Kijevu zbila 27 sovjetskih letal.

Berlin, 13. avg. s. Na skrajnem severnem odseku ruskega bojišča so nemški pehotni oddelki

v bojih na nož zavzeli nekaj sovjetskih baterij. Boljševiki, ki so branili svoje postojanke do zadnjega diha, so imeli težke izgube. Na neki drugi točki tistega odseka je bilo uničenih 75 sovjetskih tankov, od katerih jih je bilo 7 največje tonaze. Isti dan je bilo na južnem delu istega odseka uničenih 70 sovjetskih tankov ter zbitih 15 letal.

Budimpešta, 13. avgusta. s. Kakor poroča madžarski glavni stan, je osvoboditev Ukrajine od boljševikov tako rekoč gotovo dejstvo. Navzlic temu, da se pristojni madžarski vojaški krogi drže strogega molka glede poteka operacij, vendar ugotavljajo, da se vojaške operacije v Ukrajini po zaključku velike bitke, končane zmagovito pred nekaj dnevi, razvijajo še naprej ugodno in so vstopile v novo obdobje. Madžarski oddelki, ki sodelujejo z nemškimi četami, se krepko bore. Uspehi, ki so jih prinesli pretekli tedni in katere je objavilo vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil, kakor tudi dragocene izkušnje, ki so jih Madžari dobili v sedanjih bojih, so še povečali že tako veliko bojno sposobnost madžarskih čet. Nadmoč madžarskega vojaka nad boljševiškim

vojakom se je pokazala zlasti v izredno majhnem številu izgub, če jih primerjamo z velikanskimi izgubami, ki jih je imel sovražnik. Sovjetska taktika napadanja v velikih množicah, daje strojnici in topovom krasne tarče za uničujoče streljanje. Napredovanje v Ukrajini se nadaljuje na vsem bojišču. Z obkolitvijo Kijeva in z uničenjem zadnjih obupnih sovjetskih poskusov, bo kmalu vsa Ukrajina osvobodena sovjetske jarma.

Berlin, 13. avgusta. s. DNB poroča, da je nemško letalstvo tudi včeraj napadalo sovražnika in podpiralo z velikim uspehom operacije kopenske vojske. Samo na severnem odseku vzhodnega bojišča je bilo 11. avgusta uničenih 9 tankov, 130 avtomobilov in 29 topov. Več bojnih letal je izvedlo učinkovite napade v noči na 11. avgust na važnejša prometna križišča Sovjetske Rusije. Velike ceste in železniške postaje v Brijansku in Dnjepru so bile učinkovito bombardirane. V bližini Brijanska so bili v polno zadeti vlaki s strelivom. Vlaki in tiri so zleteli v zrak. Na postaji Hurča je bilo zažgano in težko požgano postajno poslopje, razen tega pa je bilo več tirov popolnoma razrušenih.

Letalsko delovanje v Libiji, srdit odpor v vzhodni Afriki

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 12. avgusta naslednje 434. vojno poročilo:

Preteklo noč so oddelki kr. letalstva učinkovito bombardirali letalska in pomorska oporišča na Maliti. Eno letalo se ni vrnilo s poleta. V vzhodnem delu Sredozemlja so naši letalci z bombami napadli sovražno pomožno ladjo (2800 ton), ki se je takoj močno nagnila in se je potopila.

V severni Afriki živahno delovanje topništva na fronti pri Tobruku. V krajevnih akcijah je bilo ujetih nekoliko sovražnih vojakov. Letalstvo osnih sil je bombardiralo naprave v lukij ter je povzročilo požare in eksplozije.

Na področju Marsa Matruha so naši letalci zadeli nekoliko vojaških objektov. V bližini Sidi el Baranija so bila učinkovito bombardirana šotorišča britanskih čet. Sovražnik je izvršil nove polete na Tripolis in Bengazi, pri čemer ni bilo žrtv in le malenkostna škoda.

V vzhodni Afriki so domači in kolonialni oddelki izvršili predzen izpad pri Calcuabertu proti mnogostevilnim sovražnim skupinam. Razpršili so jih ter so jim prizadeli razne izgube. Britanski letalci so izvršili še nadaljne polete nad Gondar, kjer pa niso povzročili nikakršnih žrtv. Včeraj so tri angleška letala vrгла nekoliko bomb na Kroton in v bližini Catanzara. Zadata so bila civilna bivališča, med prebivalstvom je bila ena smrtna žrtev in nekoliko ranjenih. Dve sovražni letali je naše protiletalsko topništvo sestrelilo. Posadka enega izmed teh letal je bila ujeta.

Uspešne akcije zadnjih dni

Rim, 13. avgusta. s. Strogo nadzorstvo, ki ga stalno izvaja naše letalstvo skupaj z našo mornarico nad Sredozemskim morjem, je omogočilo v zadnjih dneh nov uspeh, o katerem je že govorilo uradno poročilo št. 434. Gre namreč za torpediranje neke sovražnikove pomožne enote, kar so izvedla naša letala v vzhodnem delu Sredozemskega morja in sicer 11. avgusta popoldne. V boj so posegla tri naša torpedna letala pod poveljstvom kapitana Biscaglia, poročnika Grazianija in podporočnika Orinettija. Ti so proti 16, uri videli med Aleksandrijo in Port Saidom neko sovražnikovo pomožno enoto tipa »Protector« z 2800 tonami. Na

ša letala so takoj prešla v napad navzlic hudemu sovražnikovu odporu ter se jim je posrečilo zadeti ladjo z enim torpedom. Sovražnikova ladja se je na mah zamajala in potopila. Sovražnik je poskušal za povračilo izvesti nekaj napadov na južno Italijo in je zmetel nekaj bomb na Croton in na okolico Catanzara. Zadata so bile stanovanjske hiše, ubit pa en civilist, nekaj drugih pa ranjenih. Takojšen odgovor protiletalske obrambe pa je prisilil sovražnika, da je plačal težko ceno za svoj napad, ker je izgubil dve letali izmed treh, med tem ko je tretje letalo padlo v morje, četrto letalo pa je padlo na tla in je bila posadka treh mož ujeta. Več drugih ujetnikov je bilo zajetih 11. avgusta na bojišču pri Tobruku. Ujel jih je naš oddelek, ki je presenetil sovražnikovo patrolo petih mož in jo v celoti ujel. V vzhodni Afriki nadaljujejo naši oddelki s svojo junaško obrambo in so v vseh dosedanjih bojih pokazali junaško napadalnost ter mnogokrat tudi napadli sovražnikove oddelke, ki so se skušali približati našim postojankam. Ta dejanja so vselej povzročila sovražniku hude izgube v moštvi in v orožju.

Govor mašala Petaina francoskemu ljudstvu

Vichy, 13. avgusta. s. Včeraj zvečer je imel maršal Petain po radiu nagovor na francosko ljudstvo. Najprej je poudaril vse težkoče, ki jih njegova vlada ima pri obnovitvenem delu. Potem je govoril o sodelovanju z Nemčijo in izjavil, da temelje francosko-nemški odnosaji na pogodbi o premirju. Značaj teh odnosajev je začen. Nato je nadaljeval: Podaljševanje tega stanja ustvarja nove težave, v kolikor gre za ureditev odnosajev med obema velikima narodoma. Kar se pa tiče sodelovanja, ki ga je ponudil oktobra 1940 nemški kancelar s pogoji, ki na sebi izražajo veliko vljudnost, gre za dolgotrajno delo, ki se ni moglo roditi vseh svojih sadov. Opustiti moramo predsojke, ki so nastali iz stoletnega nezaupanja in sporov, in se zagledati v novo smer, ki omogoča našemu delovanju prostranejšo delovno polje. To je cilj, proti kateremu gremo. To je velikansko delo, ki zahteva od nas veliko voljo pa tudi veliko potrpežljivosti. Danes druge naloge zaposlujejo nemško vlado. To so ogromne naloge, ko gre za obrambo civilizacije na Vzhodu in kar lahko v celoti spremeni zunanost sveta. Nato je maršal govoril o odnosajih z Italijo in izjavil: V odnosajih do Italije je naše stališče v celoti določeno s pogoji pogodbe o premirju. Tudi tukaj

Paveličeva izjava o njegovih načrtih s Srbi, Judi in komunisti na Hrvaškem

Zagreb, 13. avgusta. s. Pavelič je včeraj sprejel zastopnika agencije Stefani in se z njim razgovarjal o perečih vprašanjih. Glede pristopa mačkovcev k vstaškemu gibanju, je Pavelič izjavil, da ta dogodek ni prišel nepričakovano. Poudaril je, da je bilo kmečko ljudstvo zmerom za vstaške zamisli. To temelji na politiki pokojnega Radića. Izrekel je tudi prepričanje, da se bo vstaško gibanje še bolj vkoreninilo, ko se bodo pokazali prvi večji rezultati dela sedanjih vlade. Prvi skupini vidnejših pristaev dr. Mačka bodo sledili še drugi. Na vprašanje časnikarja, ali obstoji medsebojna zveza med pristopom mačkovcev ter med odstranitvijo nekaterih vstaških funkcionarjev, je Pavelič odgovoril, da te zveze ni, kajti odstranil je z njihovih mest le takšne vstaške funkcionarje, ki so se pregrešili proti narodu in proti pravilom gibanja. Eden teh odstavljenih funkcionarjev je bil obsojen tudi na smrt in ustreljen. Pavelič je dalje povedal, da bo vse nevedne funkcionarje nadomestil z ljudmi, ki so pošteni in tistih časti vredni. Gotovo je, da bo nekaj novih funkcionarjev vzetih tudi iz vrst bivših mačkovcev. V nadaljnjem je Pavelič rekel, da obstaja na

Vesti 13. avgusta

Anglija nima nobenih izgledov na zmago v sedanjih vojni, je baje zatrdil bivši rimski dopisnik ameriškega lista »Chicago Daily News« John Whitacker. Rekel je tudi, da je bil večkrat v Nemčiji in da pozna nemško ljudstvo ter zato veruje, da Nemčija ne more biti premagana. Kdor misli in računa na nemški zlom, se moti. Trenutno obvladuje Os sedanji položaj, je končal ameriški časnikar.

Novo hrvaško državo je priznala tudi danska vlada, ki je poslala hrvaškemu zunanjemu ministru posebno noto, v kateri to priznava in izraža.

Pred finančno komisijo ameriškega parlamenta je predstavnik bančnega združenja predlagal uvedbo novega davka na izredne vojne dobičke, ki naj bi znašal 10% na mezde in plače, zraven tega pa je predlagal še novo pristojbino na prodajo blaga na drobno, ki pa bo v različnih izmerah razdeljena na tri kategorije: na neizogibno potrebne reči, na polukusne in luksuzne reči. Ta druga izredna pristojbina naj bi se nanašala na zadnji dve vrsti blaga, ki naj bi bili v začetku obdobja 5 o 5 odnošno 10%, potem pa bi se odstotek postopno dvignil na 13 odnošno na 33%.

Otroška paraliza se je spet pojavila v južnih državah Severne Amerike. Posebno visoko je število obolelih v Georgiji in v Alabami, kjer so zabeležili 500 novih primerov težkega obolenja.

Neka angleška motorna ribiška ladja je priplula v Lizbono in izkrcala 14 angleških mornarjev, rešenih na Atlantiku. Ti mornarji so bili na norveški ladji »Knudsen«, ki je imela 12.000 ton in je pod angleško zastavo opravljala nadzorniško službo.

Romunskemu kralju Mihaelu je izročil svoje poverilnice prvi hrvaški poslanik pri romunski vladi Edo Bula.

Za načelnika bolgarskega glavnega stana je bil imenovan general Konstantin Lukač namesto generala Petkova, ki je bil postavljen v rezervno. Na predlog vojnega ministra je kralj Boris odobril sledeče izpremembe v vojski: Generali Popov, Nikola in Jurij Markov ter Krajev so odstopili s svojih mest, na njihova mesta pa so bili imenovani armadni generali Mikov, Stojčev, Stefanov in Bojev. General Ajronov je prevzel poveljstvo nad letalstvom. Z istim ukazom je bilo upokojenih več stoltnikov in majorjev bolgarske vojske.

Moskva je bila včeraj ponovno močno bombardirana. Nemška letala so povzročila velika razdejavanja in zanetila več požarov. Vsa letala so se srečno povrnila.

Francoski poslanik v Turčiji Hellen, je včeraj obiskal Refika Saydama in Abdulika Reda. Obisk je imel vljudnostni značaj. Dopoldne pa se je poslanik v spremstvu barona Cochea in polkovnika Duvala napotil na grob Ata Türka, kjer je položil venec.

Pred zaključkom turškega parlamenta so izglasovali kredit 83 milijonov turških lir za pomoč najrevnejšim družinam, ki imajo svoje člane pod zastavo.

Ameriška zbornica je včeraj izglasovala zakon za podaljšanje vojaške službe z 203.202 glasovom. Manjšina je zahtevala ponovitev glasovanja, kar je bilo odobreno. Po ponovitvi glasovanja je predsednik Rayburn službeno objavil, da je vojaška služba podaljšana za deset mesecev in imajo obvezniki po dvanajstih mesecih 10 dolarjev več na mesec.

Posvet japonskih poveljnikov v Indokini

Saigon, 13. avgusta. s. General Soiro Ida, poveljnik ekspedicijskega zbora v francoski Indokini, je imel včeraj na neki japonski vojni ladji razgovor z admiralom Seičijem, vrhovnim poveljnikom japonske mornarice v indokinijskih vodah. Predvčeršnjim so tri nove enote japonske vojske mornarice priplule v Saigon. Poveljujočega častnika so pozdravili člani japonskega vojaškega odposlaništva, japonski konzuli in drugi.

stremi naše delo za tem, da bi odpravili začasno stanje in postavili na njihovo mesto trdne vezi, brez katerih ne bo mogoče znova uvajati evropskega reda. Ob zaključku je maršal izjavil, da se bodočnost Francije gradi s takšno natančnostjo, da so obrisi vsak dan bolj jasni. Družine, občine, stanovi in pokrajine so stebri bodočega ustroja, za katerega delajo najboljši delavci Francije.

Uspešni spopadi nemškega letalstva z angleškim nad Nemčijo in zadenim ozemljem

Berlin, 13. avg. Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča:

Brzi čolni so v noči na 11. avgust pri akciji proti angleški obali napadli z rušilci močno zaščiten konvoj. Kljub slabemu vremenu in močni obrambi so prodrli do sredine konvoja in potopili 6000 tonsko trgovsko ladjo. Ob atlantski obali je sestrelil nemški rušilec zapor angleško bojno letalo.

Na Atlantiku je bojno letalo za dolge polete zapadno od Cadiza uničilo 8000 tonsko petrolejsko ladjo.

Pri napadu na pristanišče v Suezu so nemška bojna letala v predzadnji noči hudo zadela dve veliki trgovski ladji.

Angleška letala so v noči na 12. avgust metala bombe nad zapadno Nemčijo. V nekaterih krajih, predvsem v Duisburgu, so bila razdejana ali poškodovana poslopja.

Poskušeni napadi sovjetskih letal brez narte na severovzhodno Nemčijo so ostali brez vsakega učinka.

Berlin, 13. avgusta. s. Britansko letalstvo je utrpelo včeraj opoldne pri svojem poskusu, da bi napadlo industrijske dele zahodne Nemčije, nov težak udarec. Zaradi srčitega nemškega odgovora sovražnikove bombe, ki so imele namen razrušiti določene objekte, niso mogle pasti tja, kamor bi letalci hoteli. Angleška le-

tala so zmetala večino svojih bomb na okolico Kölna, zato pa škoda ni omenljiva vredna. Nemški lovci in protiletalsko topništvo so zbili 10 bombnikov iz napadalčevega letalskega oddelka, medtem ko je nek drug bombnik padel kot žrtev mornariškega topništva. Nemški lovci so zbili tudi šest angleških lovcev tipa Spitfire, ki so tvorili lovski britanski oddelki, ki pa je bil takoj prisiljen k umiku, čim se je poskušal približati holandski obali. V istem času so se s težkimi izgubami za Angleže končali vsi napadali poskusi ob obali Rokavskega preliva. V letalskih dvobojih je bilo zbitih novih trinajst sovražnikovih letal. Celotne izgube, ki jih je sovražnik po prvih poročilih utrpel, znašajo 30 letal. Na nemški strani ni bilo nobene izgube. Pozno zvečer pa so druga za drugo prihajale vesti o zmagovitih akcijah, ki jih je včeraj nemško letalstvo izvedlo nad Rokavskim prelivom. Poročajo tudi, da angleško letalstvo ni izgubilo le 30 letal, temveč 41. Včeraj popoldne je nemško protiletalsko topništvo ob Rokavski obali zbil še dve drugi britanski lovski letali, pri nekem drugem sovražnikovem napadu na obrežje zasedenega ozemlja. Včeraj zvečer pa so nemški lovci zbili novih 9 angleških lovskih letal. Tako so torej Angleži med včerajšnjimi dnevnimi napadi nad nemškim ozemljem in nad zasedenim ozemljem izgubili 11 bombnikov in 30 lovskih letal.

Sprejemi številnih zastopstev pri Vis. Komisarju

Eksc. Grazioli se je prepričal, kako so se razne ustanove v Sloveniji držale dosedanjih Ducejevih ukazov

Ljubljana, 14. avgusta.

V preteklih dneh je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino sprejel celo vrsto raznih zastopstev. Ta stik z njimi je visokemu dostojanstveniku nudil priliko, da se je prepričal, kako so se razne ustanove v Sloveniji držale prvih navodil, ki so bila izdana na ukaz Duceja in ki gredo za tem, da je treba ljudstvu iti na roko in mu pomagati.

Zato je Visoki Komisar sprejel zastopstvo Zveze javnih uslužbencev in upokojencev, zastopnike Zadruga za zidanje ljudskih hiš, zastopnike Kmečke zveze, zastopnike lastnikov novih hiš v mestu ter predstavnike Karitativne zveze, ki jih je vodil prior Valerijan Učak, dalje zastopstvo uslužbencev zavaroval, ustanov, številne zastopnike bivših jugoslovanskih častnikov, ki so v ujetništvu, predsednika Lovskega društva, zastopstvo pokrajinske zveze hotelirjev in gostilničarjev, zastopnike družbe Karitas, zastopstvo treznostnega društva, zoboteknikov, gradbenih podjetij, predsedništvo ljubljanskega Rdečega križa, zastopstva likvidatorjev električne zadruga v Šiški ter Zveze rokodelcev in delavcev tovarne Vidmar.

Poleg navedenih je Visoki Komisar sprejel tudi inž. Josipa Plečnika, ki mu ga je predstavil ljubljanski župan dr. Juro Adlešič. Eksc. Grazioli je imel s slavnim arhitektom prirčen razgovor in se zanimal za dela, ki so bila že izvršena po njegovih načrtih, kakor tudi za načrte, ki bodo v kratkem izvedeni.

Dalje je Visoki Komisar stopil v ožji stik s člani delavskega sveta, ki mu jih je predstavil nar. svetnik Vaglinar. Nanje je imel Eksc. Grazioli kratek nagovor, v katerem jih je prirčno pozdravil. Poudaril je tudi, kako se je podrobno zanimal za življenjske pogoje delavcev in za njihovo delo. Iz tega razloga — je dejal — se je prepričal tudi o zmogljivosti industrijskih naprav v novi pokrajini. Pripomnil je, da so bile plače, kolikor je bilo el mogoče, prilagojene življenjskim stroškom. Govoril je o potrebi, da mora vsak delovati pri nadzorstvu nad cenami ter poudaril, da je dolžnost vsakogar, da odgovori na lojalnost Italije do tega ljudstva z enako lojalnostjo.

Te dni je Visoki Komisar sprejel tudi člana sosveta ljubljanske pokrajine, Ivana Puelja, dvornega svetnika Mihaela Gabrijelečiča, lastnike gradbenega podjetja Dedek in druge.

Lep pogreb ustreljenega policijskega agenta

V žalnem sprevodu so šli tudi Vis. Komisar, zastopniki policije in Kr. Karabinjerjev in številni drugi odličniki

Ljubljana, 14. avgusta.

Včeraj dopoldne, ko je ležala nad Ljubljano še megla, je nastopil poslednji pot ustreljenega policijskega agenta Viktor Jagodica. Do devetih so se zbrali ob pokopniku mrtvaškem odru, ob katerem je stala častna straža karabinjerjev, številni zastopniki vojaških in civilnih oblasti, da izkažejo poslednjo čast žrtvi, ki je padla pri izvrševanju svoje naporne službe. K pogrebu so prihiteli razen sorodnikov še številni pokopnikovi prijatelji in znanci. Pred mrtvašnico splošne bolnišnice, odkoder je bil pogreb, so stali častni vodi domačih stražnikov, italijanske uniformirane policije, milice in vojaštva.

K pogrebu je prišel tudi najvišji predstavnik državne oblasti v naši pokrajini Eksc. Visoki Komisar, da tako pokaže kako Italija zna ceniti žrtve, ki padajo pri izvrševanju poklica.

Očetje frančiškani so ob 9 opravili pogrebne molitve, nakar se je začel razvijati dolg pogrebni spreved po Zaloški cesti proti Sv. Križu. Za mrtvaškim križem so nosili veliko črno zastavo, za katero je bilo deset stražnikov na ko-

njih. Za zastavo so šli vodi vojske, milice in stražnikov v počasnem žalnem koraku. Za temi vodi so nosili lepe vence, od katerih sta bila najlepša pač tista, ki sta ju položila na krsto Vikosi Komisar in uradništvo Kvesture. Za vozom z duhovščino in pokopnikovo krsto so šli najprej žena in pokopnikovi sorodniki, za njimi pa Eksc. Viski Komisar v družbi Kvestorja comm. Messane, poveljnika Karabinjerjev majorja Lombardija, poveljnika policijske straže kapitana dr. Andreassija, župana dr. Adlešiča, podžupana dr. Ravniharja, drž. tožilca dr. Lučevnika in drugih predstavnikov vojske in Stranke.

Za številnimi pokopnikovi stanovskimi tovariši in prijatelji je šel še vod domače policije, ki je zaključil žalni spreved. Ob obeh straneh ceste, kjer se je pomikal pogreb, je bilo mnogo ljudi, ki so z molkom izkazovali čast žrtvi.

Ko so padale na pokopališču na krsto debele grude zemlje, je bilo vsem tesno pri srcu. Vse je obžalovalo in obsojalo podel napad na nedolžnega človeka, ki je v službi za svoj vsakdanji kruh moral žrtvovati mlado življenje.

Kaznovani zaradi naviljanja cen

Oddelki Kr. Kvesture, ki imajo nadzorstvo nad živili, so v preteklih dneh prijavi sledede trgovce, ker so prodajali živila po previsokih cenah:

1. Vrhovšek Terezija, zelenjadna trgovina, Sv. Križ.
2. Rebolj Stanislav, kolesarske potrebščine, Miklošičeva 18.
3. Goljar Terezija, gostilna, Celovška 279.
4. Janežič Jožefa, mlekar, Poljanska 3.
5. Koželj Marija, zelenjadna trgovina, Dobrova. Imenovani so bili prijavljeni sodnim oblastem.

Vrhovšek Terezija pa je bila kaznovana še zato, ker ni izpostavila listka s cenami.

Razen tega je bil kaznovan z globo tudi mesar Koprive Josip, Vidovdanska cesta 20, ker je prodajal meso v brezmesnih dneh.

Končno je bil prijavljen sodnim oblastem posestnik Ivan Kunovar iz Dolne 1, ker je brez dovoljenja zaklal vola in potem predrago prodajal meso. Zaplenjeno meso se bo prodajalo na županstvu.

Ljubljana, 5. 8. 1941-XIX.

Novice s Hrvaške

Poglavnik sprejel zastopnike fašistovske mladine. Italijanski poslanik v Zagrebu, Eksc. Casertano, je v spremstvu voditelja fašističnega zastopstva, ki je te dni prispelo v Zagreb, predstavil poglavniku zastopnike liktorske mladine pod vodstvom podpoveljnika Sellanija. Fašistovsko zastopstvo je nato obiskalo hrvaškega ministra Budaka in zaupnika ustaškega gibanja, Orasniča. Popoldne se je podalo na pokopališče, kjer je položilo vence na Starčevičev in Radičev grob.

Racioniranje masla

V smislu odločb Visokega Komisarata št. 61. Sl. list št. 57 z dne 16. jul. t. l., stopi 21. t. m. v veljavo racioniranje presnega masla in kuhanega masla, ki se ga bo lahko kupilo samo v zamenjo za maslobo.

Zato odrezki za maslobo veljajo tudi za nabavo enake količine masla namesto masti ali slanine, olja, kakor bodo pač dovoljevale zaloge.

Vse zaloge presnega in kuhanega masla pri izdelovalnicah masla kot pri trgovcih na drobno in na debelo pridejo po stanju z dne 20. t. m. pod zaporo in so na razpolago Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino, kateremu jih je treba prijaviti preko poedinih občin do 22. t. m.

V smislu čl. 4. naredbe Visokega Komisarata št. 70. Služ. list št. 58 z dne 19. jul. t. l. o trgovini in predelavi kravjega mleka morajo trgovci, ki so pooblaščen za trgovino in za predelavo mleka, voditi vpisnik prejema in oddaje, ki ga potrdi Prehranjevalni zavod; vanj se morajo vpisovati dnevno in ločeno količine proizvedenega, kupljenega, oddanega ali predelane mleka, kakor tudi količine mlečnih izdelkov in njih oddaje.

Slednjič morajo vsi pravilno pooblaščen izdelovalci masla počenši s 25. avgustom vsak ponedeljek prijaviti neposredno Prehranjevalnemu zavodu gornje podatke na podlagi posebnih obrazcev, ki bodo na razpolago pri posameznih občinskih uradih. — Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino.

Zatamnitev od 21-30 do 5-30

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbi z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42 in z dne 23. julija 1941-XIX, št. 72, odreja:

Člen 1. Do nove odredbe se morajo upoštevati predpisi o zatamnitvi v času od 21.30—5.30.
Člen 2. Drugi predpisi ki jih obsega naredba z dne 6. junija 1941-XIX, št. 42, ostanejo nespremenjeni.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo z dnem, ki sledi dnevu objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 7. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Predpisi o zbiranju starih kovin

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291,

na podstavi člena 6. Ducejevega razglaš z dne 17. maja 1941-XIX in člena 1. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454, v zvezi s členom 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, št. 453 in glede na nujno potrebo, da se uredi zbiranje starega železa in drugih starih kovin za državne potrebe,

odreja:

Člen 1. Kdor koli ima staro železo vobče, tudi v obliki blokov, palic ali pogac, do skupne teže najmanj dveh stotov, ali druge stare kovine do skupne teže najmanj petih kilogramov, jih mora prijaviti pri občinskem uradu do vstetega 13. avgusta 1941-XIX.

Prijave morajo vsebovati podatke o zaloga na dan 11. avgusta 1941-XIX, o lastniku starih kovin in o kraju, kjer so.

Občine pošljejo prejete prijave Visokemu komisaratu do vstetega dne 18. avgusta 1941-XIX.

Člen 2. Prepoveduje se predelava kovin v palice, bloke ali pogace brez predhodnega dovoljenja Visokega komisarata.

Člen 3. Stare kovine, ki so zavezane prijavi, ostanejo na razpolago Visokemu komisaratu in se brez njegovega predhodnega dovoljenja ne morejo ne odtujiti ne prepeljati drugam.

Člen 4. Vendar se dovoljuje oddaja starih kovin tvežkam, ki jih posebej pooblasti Visoki komisar in ki bodo plačevale cene, kakor jih določa posebni cenik, katerega morajo imeti izobesene za občinstvo na dobro vidnem mestu.

Te tvežke smejo po predpisih Visokega komisarata dalje oddajati se uporabne stare kovine delavnicam in industrijam Ljubljanske pokrajine in shranjevati stare kovine za prelitje na ozemlju Kraljevine.

Člen 5. Dovoljeno je razen tega zbiranje vseh starih železnih in neželeznih kovin ter njih zlitin, kolikor gre za njih oddajo tvežkam iz prednjega člena.

Člen 6. Pooblaščen tvežke morajo voditi poseben vpisnik prejema in oddaje, vidiran in kolkovan pri Visokem komisaratu in v katerega morajo vpisati vsak dan vse opravljene posle.

Ta obveznost velja tudi za podjetja in delavnice, katerih delo daje odpadke zgoraj označenih vrst.

Člen 7. Krsitelji te naredbe, ki stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo v denarju od 100 do 5000 lir in v hujših primerih z zaporom od enega do šestih mesecev. Poleg tega se odredi zablamba blaga.

Ljubljana dne 9. avgusta 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Pogreb rajnega profesorja dr. Fr. Trdana bo jutri, 14. avg. ob 3 pop. iz njegovega rojstnega doma v Sušju na pokopališču pri Sv. Križu pri Ribnici. Njegovo truplo bo danes blagoslovljeno v Zavetišču sv. Jožefa in nato prepeljano na dom. Obenem tudi naznanjamo, da bo slovesni rekvem za pokoj njegove duše jutri, 14. avg., ob osmih v kapeli Zavetišča sv. Jožefa. Vabimo njegove prijatelje, znance in nekdanje učence, da se udeležijo maše zadušnice. — Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Ljubljani.

Izgubila se je denarnica z raznimi dokumenti in vplačilnimi knjižicami na poti od lškega Vintgarja do Vrtače-Ljubljana. Pošten najditelj je naprošen, da isto izroči na naslov: Ivan Zlender, splošna bolnišnica, Ljubljana.

Rappresentanze

importanti assumoni per vasta clientela Italia. Referenze di primo ordine.

Studio Tecnico Commerciale Rag. Carone — Avv. Cerillo — Cimarosa, 84 — Napoli

Zastopstva

važna, se sprejmejo za obširno klientelo v Italiji. Prvo vrstna priporočila.

Naročite naš popoldnevnik najcenejši

»Slovenski dom«!

Importante industria ottica

cerca rappresentante per provincia di Lubiana. Offerte dette — giate e referenze a:

LA FILOTECNICA — Casella postale 1199 — MILANO

Optična industrija in preciz. mehanika, pomembna tvrd.

išče zastopnika za Ljubljansko pokrajino. Podrobne ponudbe s priporočili na:

DR. FRANC TRDAN

profesor škof. gimnazije v Ljubljani

V globoki žalosti potrti javljamo, da se je preselil k nebeskemu Očetu po večno plačilo naš sin, brat in stric, gospod

DR. FRANC TRDAN

profesor škof. gimnazije v Ljubljani

v 58. letu starosti dne 12. avgusta 1941. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek 14. avgusta iz Sušja pri Zlebiču na pokopališču v Jurjevcu ob 3. uri popoldne. — Bog naj mu bo dobri plačnik!

V Ribnici 13. avgusta 1941.

Žalujoča mati, bratje, sestre in ostali sorodniki.

Axel Munthe: »Spomini in utrinki«

IX. Psi na Capriju

Megla nezvesti v pasjih možganih se polagoma razblinja in prebujajoča se moč jim svetlika iz napol zaprtih oči. Don Nicolino s smehljajem prežene roj muh s svojega portreta in Don Petruccio vari nov življenjski napoj iz poletnega »mixtum compositum«. Fenocchio in Giovanni se spet spravita na nujen ogenj, da bi v toku turistov ujela kak novič, in mladi osli s tresočimi se nogami znova stovarjajo številne tuje na trgu. Z Vezuva se vije dim v oblakih nad zalivom in na krilih severnega vetra leti poletje s svojega poletnega potovanja po severu zopet domov. Caprijanci zamenjajo mreže po obrežjih otoka; zamenjajo psi med skalovjem; zamenjajo si Cacciatori v polni bojni opremi na vrhu Monte Solara in postrelja svoje naboje za ubežnikom — poletje je že odšlo.

Psi so povesili repe in se gnetejo na tržnem tlaku ter premišlujejo o minulosti poletni idili. Z zasneženih Apeniniv priprada zima v svoji sponenji zmajski ladji v nemirne vode v zalivu. Vihar beši med razvalinami starega čuvarskega stolpa, čigar zvon, naznanjač v preteklih časih prihod gusarjev, je že toliko časa molčal in blazni vladar severa se s penecimi valovi zaganja v caprijsko obrežje ter pristane. S silo vrtnice potirga cvetne vence z ute, ki so viseli tam še po jesenski proslavi in seefra rastlinskih okrasje po nasadu.

A dolj v matromanski špilji še vedno gori svetilni okenj, kakor nekoč na oltarju perzijskega boga in nežno razprostre bog dneva svoj varstveni ščit nad ljubljanim otokom ter veli barbaru s severa, naj se epet odpravi na morje. In kruti severnjak gre, ne da bi opravil svoj posel, ne da bi ukradel en sam zlat sadež iz večno zelenih

pomarančnih nasadov. Komaj je otoku obrnil hrbet, že se po bregovih prikažejo drobne pogumne vijolice, narcisi in rožmarini plezajo visoko na strme pečine, da bi videli, kam je osorni severnjak odšel. Kmalu se zbere cela gruča cvetlic in se spravijo k poletni igri v travo.

Psi sedijo še vedno na trgu in premišlujejo. Krogotok njihovih življenjskih dogodkov je spet pri kraju, zdaj načenjajo novo nepopisano stran svoje zgodovine in tako gre stran za stran v nespremenljivem teku. Dan sledi dnevu, leto sledi letu in kmalu pride starost in stresa kak bel mandeljni cvet na njihove glave. Lepi užitki čutov so otopeni, mladostne, daleč leteče misli so si polomile krila ob štirih zidovih na trgu in kakor krotke race capljajo psi krog in krog po ograjenem prostoru, od Don Antonijeve krème do Felicellovih oslovskih staj, od Don Nicolinovega »salona« do Don Petrucciove lekarne. Tu pa tam se zasliši na trgu svobodni krik divjih gosli, ki letijo visoko nad njihovimi glavami. Tedaj se prebudi v njih mladostna prešernost in leno capljajo proti cesti, ki vodi na Anacapri; romajo tako daleč, kolikor premorejo njihovih okorni težki udi. Tu pa tam jim pride po Don Peppinovem poštnem uradu na uho odmev o kakem svetovnem prevratu. Tedaj se v zaspanem miru ozrejo na belo mesto Napoli, čigar hrup človeškega življenja se zgublja v šumečih valovih, ali se ozrejo na starega prevratneža Vezuva, čigar grozeča jeza ne more doseči njihovega paradiža.

Tako sedijo na trgu in si ogledujejo tok časa, ki gre mimo njih. Še nekaj let sedijo tam, potem pa se ne premaknejo več — zamaknjeni so. Življenjski boj je končan in neopazno utonejo v Budhovo nirvano, nezvestni, brez bolečin in pijani od sonca.

Zakaj se je težišče bojev preneslo na Kijev

Poročilo iz Berlina

bi se po zavzetju močno utrjenega sveta med Žitomiro in Kijevom zelo okrepljen položaj nemških čet severno od Pripetskih močvirij

»Il Piccolo« prinaša v svoji včerajšnji številki naslednje poročilo iz Berlina o položaju, ki vlada zdaj na vzhodnem bojišču:

»Velikopotezno nemško uradno poročilo, ki navaja številke o ujetnikih in vojnem plenu v drugem razdobju bitke za Smolensk po razbitju Stalinove boje črte, je bilo objavljeno 6. avgusta. Angleška in ruska propaganda sta po radiu objavili nekaj števil, ki so jih navedli Nemci, toda uradno se sovjetska vlada ni oglašala, čeprav je preteklo že pet dni in je bil v teh petih dneh vtis v svetu strahoten.

Tudi vrhovno sovjetsko poveljstvo ni odgovorilo, in sovjetska poročila ne vsebujejo drugega kot zelo nedoločne pripombe o novi bitki, ki se razvija zdaj v Ukrajini. Tega molka strogo vzeto ne moremo razlagati kot kakšno priznanje, je pa na vsak način zelo znatilen.

Po zadnjih obvestilih naj bi bila vojska maršala Budjenija obkoljena med Dnjestrom, Dnjeprom in Črnim morjem. Tako ogražanje Odese postaja vedno bolj očitno. Nasprotno ni nobenih natančnejših poročil o tem, kar se zdaj dogaja na področju Smolenska, kjer je bitka končana in preostaja samo še uničiti in zajeti sovražnika v »žepih«. Na severu se Rusi upirajo v okolici estonske prestolnice Talina in držijo torej v svojih rokah še vedno ožino med Pejpuškim jezerom in Finskim zalivom, ožino, ki predstavlja skupno s Karelijsko ožino glavno obrambno oporišče Leningrada.

Zdaj je znanih za spoznanje več podrobnosti o delovanju nemškega letalstva, ki je vzelo na muho ne samo vsa življenjska središča Rusije, pač pa predvsem tudi mesto Moskvo, ki je veliko sovjetsko središče industrije, ne samo vojne, ampak tudi civilne.

Črta, na kateri zdaj besni boj, poteka med Pripetskimi močvirji in Črnim morjem, to se pravi, na ukrajinskem ozemlju. Težave, na katere naletava naskakovalci, se razlagajo z dejstvom, da so Sovjeti svet med Žitomiro in Kijevom, kakor tudi odsek, ki se razprostira med Dnjestrom in Bugom do krajev približno 150 km severno od Črnega morja utrdili. Ta področja so bila določena kot oporišča za začetek ofenzive in so zato tako močno utrjena. Načrti, ki so si jih bili naredili Rusi gredo v glavnem za to, da bi Nemcem odrezali pot.

Vsekakor se zdi, da so Nemci odsek, na katerem so utrde okrog Kijeva, že obšli in da mora mesto Kijev, obkoljeno od severne in južne strani, vsak trenutek pasti. Ko bo to doseženo, bo nemška ofenziva proti Moskvi in proti Odesi zelo olajšana.

Prodiranje v smeri severozahod-jugovzhod proti Kijevu, Bjansku in Moskvi vzhodno od Pripetskih močvirij bo gotovo spravilo v nevarnost sovjetski položaj na postojankah na področju Smolenska, kjer se Rusi še vedno upirajo, medtem ko bi Nemci s svojim prodorom

od severa proti jugu med rekama Bugom in Dnjestrom prišli za hrbet sovjetskimi četami, ki branijo Odeso. Ista vojna operacija bo tudi okreplila položaj tistih nemških čet, ki so zastale severno od Pripetskih močvirij in jim bo omogočila prodirati dalje v smeri Riga-Moskva in Pskov-Leningrad.

Neposredna železniška zveza med Rimom in Budimpešto

Prihodnji teden se bodo v Budimpešti začela pogajanja, ki se jih bodo udeleževali zastopniki italijanskega, nemškega in madžarskega prometnega ministrstva. Obravnavali bodo predvsem vprašanje obnovitve neposredne železniške zveze med Rimom in Budimpešto.

Mesto Amiens bodo znova pozidali

Poročilo iz Pariza pravi, da se je zadnje čase podalo v Amiens, ki je bil za časa nemško-francoskih bojev v juniju 1940 hudo porušen, 30 nemških gradbenih inženirjev z namenom, da bi na kraju samem proučili vse možnosti, kako bi se dalo to zgodovinsko francosko mesto znova pozidati. Pripominjajo, da so ti načrti tudi že odobreni in da se bodo obnovitvena dela prav v kratkem začela.

Bivši romunski kralj Karel in gospa Lupescu ter — Trocki

Poročevalec iz Mehike piše, da se bivši romunski kralj Karel in gospa Lupescu po vsej verjetnosti nameravata za stalno naseliti v Mehiki. Svojemu poročilu pa še pristavlja, da sta si najela vilo prav v tistem kraju, kjer je dolgo leta živel Trocki, preden je bil umorjen.

Ducejev najmlajši sin Bruno Mussolini, ki se je prejšnji teden pri poskusnem poletu z novim trimotornim letalom smrtno ponesrečil v bližini Pise

Kisle kumarice in še kaj

Prihodnje leto, za časa kislih kumaric, to je pustni čas, pač ne bomo potrebovali tega izbornega zdravila proti »mačkam«. Ker pa potrebujejo gospodinje kisle kumarice še za vse drugo kot pa preganjanje »mačk«, se bodo vseeno oskrbele z zelenjavo, vloženo v kis za zimo.

V kis vložena zelenjava pa tudi sadje je finega, pikantnega in nekoliko ostrega okusa in diši po vinu; da to dosežemo moramo imeti res dober vinski kis in ne kisa, ki je prirejen iz esence ter vsebuje okoli 40-70% kislave kisline, ki je zdravju zelo škodljiva. Dober vinski kis spoznamo po okusu in vonju.

Za konzerviranje razredčimo vinski kis z vodo, ga po okusu in potrebi osladimo s sladkorjem in 1 litru te mešanice dodamo za nožico konico salicilnega praška. Ker pred uporabo vloženo zelenjavo itak oplaknemo, ji salicil ne more nič škodovati.

Ker je leto na našem trgu dobiti le malo kumaric in so še te tako drage, da jih srednje premožna gospodinja skoraj ne more kupiti in ker je vlaganje teh kumaric splošno znano, zato se bomo rajši pomenili kako se konzervirajo velike kumare.

Na trgu izberemo srednje velike enake kumare, jih nato doma očistimo in prerežemo po dolgem na 4 dele ter odstranimo peščice.

Nato jih močno nasolimo in postavimo za 24 ur na hladno. Prihodnji dan jih osušimo s sušnim prtičem in vložimo v glinast ali steklen lonec. Vmes pa damo nekaj zrn celega popra, stolčnega gorčičnega zrna in česna ter nekaj lavorja. Nekateri dodajo še hrenovo in češnjev listje. Medtem zavremo na zgoraj omenjeni način vinski kis in ko je popolnoma hladen ga vlijemo na kumare. Čez 2 dni kis zopet odlijemo, še enkrat prevremo, ohladimo in z njim spet zalijemo kumare. Nato kozarec zavežemo in shranimo. Kumare vložimo lahko olupljene ali neolupljene. Če imamo pa večjo posodo, sodček ali kaj sličnega, lahko kumare vložimo cele, le da jih moramo prej olupiti. Dno in stele lesene posode obložimo s trtinim listjem. Tako pripravljene kumare uporabljamo lahko za solato in omako.

Najenostavneje in najhitreje pa vložimo kumare na sledeč način: Olupimo še ne preveč zrele kumare, jih nakrhijamo na strgalniku, nekoliko več kot navadno osolimo, dobro premešamo ter pustimo nekaj ur, da izstopi voda. Nato jih odcedimo na lesenem rešetu in po potrebi še ozmemo, stresemo v skledo, nalijemo nanje kisa in dobro premešamo. Potem jih zvedljamo v večje kozarce, vendar tako, da so vsaj 2 prsta pod robom kozarca. Dotočimo toliko vinskega kisa, da pokrije kumare, na to

pa zalijemo z oljem ali raztopljenim lojem, zavežemo s pergamentnim papirjem in shranimo. Pred uporabo namočimo vloženko v mrzlo vodo, da oddajo odvisni kis.

Kdor želi imeti kumare bolj pikantne, naj doda nekaj španskega popra, nekaj lavorjevih lističev, višnje in malo šalotke.

Prav tako lahko pripravimo kumarično solato tudi na drug način. Kumare z majhnim peščicem olupimo, nastrežemo in osolimo, dobro premešamo, nato strešemo na rešet, da se odtečejo. Odtečene nalahko ožmimo in z njimi napolnimo suhe kozarce. Nato skuhamo 1 l vinskega jesiha s četrt litrom vode, malo stolčnega česna, za nožico konico belega popra in 1 razrezano papriko. To mešanico vlijemo še vročo na kumare in z leseno kuhalično nekoliko premešamo, da pride kis do vseh kumar. Ko se ohladi zalij površino z lojem ali oljem in dobro zavežemo.

Imamo še dosti dobrih in slabših navodil kako shranjujemo kumare pa navedeni zadoštujejo za vsako gospodinjico. Poudariti pa je treba, da se morajo vse vložene kumare hraniti v temnem prostoru.

Ogromno kitov pri Algecirasu

Ogromno število kitov in mrožev so te dni opazili v vodah blizu Algecirasa. V zvezi s tem omenjajo, da je neka ribiška družba v zadnjih petih letih polovila 3110 kitov in 211 mrožev.

Kokoš »posebne sorte...«

Pravo izjemo med kokošmi, ki pridno nesejo gospodinjam vsak dan jajca, seveda če tudi one skrbijo zanje in jim v gnezdu vedno puste podložek, predstavlja putka neke oskrbnice v Ballenstadtu na Bavarskem. Ta kokoš si je pred nekaj časa uredila svoje gnezdo kar v košarici na zofi. Vsako jutro med veselimi kokodakanjem zapusti zofa ter tako naznanja svoji gospodinjici, da zdaj že lahko gre po sveže jajce v košaro. Gospodinja se prav nič ne razburja nad tem kokodakanjem, čeprav leti še tako skozi ušesa, saj se zaveda, da ji putka vsak dan pomaga preganjati skrb, kaj bo kuhala. Če drugače nima, pa si privoščijo lahko jajčka, saj jih vsak še nima ne.

Pred nekaj dnevi pa se je zgodilo nekaj zanimivega. Gospodinja je pripravila na mizo v jedilnici lonček z dvema jajcema, da bi si ju skuhalo za zajtrk. Potem je šla v kuhinjo, da bi za kurila v štedilniku. Ko se je vrnila v jedilnico, je doživela veliko presenečenje. Kokoš je pravkar vstala z lonca ter spet kot ponavadi vsako jutro zagnala navdušen kokodak. K dvema jajcema, ki ju je gospodinja pustila v loncu na mizi, je ta zlata kokoška znesla brž še tretje, tako da srečni gospodinjici res ni preostajalo drugega, kot da si je namesto dveh ocvrta tisti dan kar tri. Tako nenavaden dogodek je bilo pač treba vsaj nekoliko proslaviti.

E. I. A. R. - Radio Lubiana

Sreda, 13. avgusta. 7.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 7.45 Pisana glasba, v odmoru ob 8 napoved časa — 8.15 Radijsko poročilo — 12.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 12.45 Simfonična glasba — 13. Napoved časa in radijsko poročilo — 13.15 Vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Orkester pod vodstvom mojstra Angelinija — 14 Radijsko poročilo — 14.15 Godalni koncert pod vodstvom mojstra Mannoja — 14.45 Radijsko poročilo v slovenščini — 17.15 Klavirski koncert Lia Cartaina — 17.45 Koncert sopranistke Marie Giovane Vitale — 19 »Govorimo italijansko«, pouk vodi prof. dr. St. Leben — 19.30 Radijsko poročilo v slovenščini — 19.45 Operetna glasba — 20 Napoved časa in radijsko poročilo — 20.20 Pogovori v slovenščini — 20.30 Mozartova ura pod vodstvom mojstra Previtalija, med odmori pogovori v slovenščini — 21.40 Lubarjev kvartet poje slovenske narodne pesmi — 22.10 Igra muzika aviatčarjev — 22.45 Radijsko poročilo v slovenščini.

CORA
TORINO • 1835
VERMOUTH CORA
oltre 100 anni di fama
slovit že nad 100 let

FIERA DEL REICH SEJEM-RAJHA
AUTUNNO 1941 LIPSIA • JESEN 1941 LIPSKO
APERTURA 31 AGOSTO OTVORITEV 31. AVG.
• NOTEVOLI RIDUZIONI FERROVIARIE • ZNATNI POPUSTI NA ŽELEZNICAH
Rappresentante Onorario Regionale per Lubiana • Častni pokrajinski zastopnik za Ljubljano
Ing. TÖNNIES — LUBIANA — TYRSEVA 33 — TEL. 27-62

Hiter in točen pregled domačih in tujih dogodkov Vam nudi »Slovenski dom«

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

»Kdo si in odkod prihajaš?« ga je vprašal Arabec, ki je očitno bil poveljnik oddelka. Bil je to suh človek s črno, skrbno negovano brado.

»Ime mi je Mohamed in prihajam iz Saide. Mojo hišo so uničili neverniki in sem namenjen v Ptolomejo, kjer je moj brat muezin v Omarjevi mošeji.«

»Toda ti nisi na pravi poti!« mu je dejal Saracen in njegov glas je izdal nezaupanje.

»Moral sem kreniti s prave poti, moj gospod, in iskati zavetja med temi griči pred neverniki, katere vodi jezdec s črnim obrazom.«

Arabec ga je prodrljivo pogledal.

»Kje si ga srečal?«

»Mohamedu se je zdelo umestno, da je govoril resnico.«

»Ob izhodu iz soteske Kerboga.«

»To je brez dvoma on, Črni vrag!« je vzklil poveljnik. »Pojdi torej z nami. Na gradu Mabruk-el-Gadija boš na varnem počakal, da očistimo pokrajino teh psov!«

Mohamed se je hotel pokazati brezbriznega, čeprav si je v srcu želel, da bi se Arabec z vse svojo drhaljo vdrl v tla. Vprašal je:

»Ali upaš, da se boš srečal z neverniki?«

»Saj smo jim že na sledi!«

»Toda njihovo število je mnogo večje od tvoje čete, gospod!« Arabec se je zasmejal.

»Za nami je še nad petsto vojščakov, katere vodi šejk Hasan. Poleg tega pa ima Mabruk-el-Gadija pripravljenih nad dvesto mož v svoji trdnjavi. Ne boj se: Črni vrag nam ne bo ušel. Ujeli ga bomo v železne klešče. Pojdmo!«

21

Četca je znova krenila na pot in Mohamed se je pomešal med ostale jezdece in skušal skriti, kako neprijetna je zanj vsa zadeva.

Če bi se mu posrečilo pohiteti v skrivališče Črnega viteza in mu sporočiti, kakšna nevarnost mu grozi, bi zato prejel brez dvoma bogato plačilo. Toda če bi se skušal oddaljiti, bi gotovo zbudil sum Saracenov. Mogoče bi dobil enako plačilo, če bi Saracene odvedel v vitezovo skrivališče, toda neka nagonska naklonjenost do skrivnostnega viteza, mu je branila, da bi ga izdal. Tudi se je bal, da bi njegovi bratje, ko bi premagali Črnega viteza, mesto z mošnjo zlatnikov plačali njegovo uslugo s tem, da bi mu odsekali glavo. Sklenil je torej, da bo molčal.

Grad Mabruk-el-Gadija je bil na nekem griču sredi puščavske pokrajine, kjer je le tu pa tam rastle kakšno grmičevje. Mohamed se je spominjal, da je tukaj nekoč prebival Bani Asur, ki je strahoval nomadska plemena, ki so skušala prekoriniti to pokrajino. O sedanjem gospodarju pa ni vedel ničesar.

Dospeli so do starih vodnjakov ob vnožju griča, prav v trenutku, ko so nekateri Arabci zapuščali trdnjavo in jim prihajali naproti. Čez nekaj minut sta se obe skupini srečali in poveljnik čete, pri kateri je bil Mohamed, se je nekaj časa živahno razgovarjal z enim izmed jezdecov, ki so prišli iz trdnjave.

O čem sta se pogovarjala? Mohamed bi bil zelo rad to izvedel; toda previdnost mu je svetovala, da naj kaj takega niti ne poskuša in da naj ostane miren. Gotovo se bo ponudila prilika, ko bo lahko kaj ukrenil, z manjšo težavo.

Jezdci so skupno odšli v grad. Ko so bili že vsi na dvorišču se je dvignil viseči most. Mohamedu je postalo težko pri srcu.

»Ali se stari Mabruk boji kakšnega napada?« je zamrmral. Sledil je tovarišem v prostorne hleve in ko je poskrbel za svojega konja, se je napolnil znova na dvorišče, z namenom, da si ogleda zunanost trdnjave in pripravi načrt za beg.

Ko se je sprejel pri bližini trdnjavskega stolpa, je skozi mala vratica prišel nek služabnik in hotel iti mimo Mohameda. Ta pa je začuden vzklil:

Arabec se je okrenil in ga nekaj hipov pozorno gledal, nato je pa tudi on vzklil z začudenjem:

»Mohamed!... Pri prerokovi bradi!... Kaj delaš vendar ti tukaj?«

»Ne vem, Ferdous. Naletel sem na predstražo šejka Hasana in moral sem ji slediti. Ali veš ti kaj več?«

»Vem le, da se govori o tem, da nameravajo ujeti Črnega hudiča in da je Mabruk-el-Gadiji prosil šejka Hasana za pomoč. Ničesar drugega ne vem. A ti, Mohamed, kako to, da si tako nenadoma izginil iz Nicije, tik pred napadom na mesto?«

Mohamed ni hotel zbuditi suma v svojem bivšem vojnem tovarišu in zato si je v hipu izmislil neko zgodbo o zakladu, ki ga je neki saracenski poveljnik, o katerem je vedel, da je padel v boju pri Dorileji, ukazal zakopati. In ko je videl, kako se Ferdous zanima za to fantastično zgodbo in kako se mu v pohlepu bleščijo oči, je takoj sklenil, da se bo okoristil s tovarišev po hlepnostjo in se z njegovo pomočjo rešil neprijetnega ujetništva.

Brez najmanjših težav bi se mogel polastiti zlata in dragih kamnov, kajti samo jaz sem še ostal živ od onih, ki so zakopali zaklad Al-Azisa. Prav takrat, ko so me zajeli Hasanovi izvidniki, sem nameraval oditi v kraj, kjer je zakopan zaklad in se ga polastiti. Toda, kako naj sedaj zapustim trdnjavo? Če bi poveljniku gradu ali šejku Hasanu povedal o njem, bi brez dvoma dobil nekaj ljudi, ki bi me spremljali do onega mesta in mi pomagali izkopati zaklad. Toda, ali misliš, da bi za to dobil zasluženo plačilo? Ne poznam niti šejka, niti Mabruk-el-Gadija. Nikakor ne bi hotel...«

»Naj te Alah čuva pred Mabrukom!« je vzklil Ferdous. »Če mu odkriješ svojo skrivnost, ti bo za plačilo dal pest novcev; če se pa predrzneš zaradi tega pritoževati se, te bo dal preteptati ali pa se te celo iznebi za vedno. Ne, Mohamed, ničesar ne smeš povedati. Poznam skrivno pot, po kateri moreš brez nevarnosti zapustiti grad. In če mi obljubiš, da...«

»Prišegam ti pri vsem, kar mi je svetega, da ti rade volje odstopim polovico vsega, kar bova našla,« je odvrnil Mohamed, in je bil gotov, da bo svojo obljubo prav lahko izpolnil.

»Prav. Ob sončnem zahodu pridi k izpadnim vratom trdnjavskega stolpa in ne govori z nikomur o tej stvari. Allah yirdu 'aleykum, Gospod naj bo s teboj!«